

PRO

Fattigdomsfällan

– SÅ DRABBAR PENSIONSSYSTEMET MÅNGA KVINNOR

Förord

Den här rapporten handlar om de som borde störa, men sällan gör det – de äldsta kvinnliga pensionärerna som lever på oskäligt låga pensioner. Rapporten redogör för situationen för kvinnliga pensionärer i landet, län för län.

Rapporten handlar också om något som borde störa politiker av alla färger i tider av val – ett pensionssystem som inte håller måttet.

PRO har tidigare visat hur pensionärerna tappar ekonomiskt i relation till de som arbetar. Detta beror dels på jobbskatteavdragen, dels på själva pensionssystemets utformning. Klyftorna mellan de som jobbar och de som har jobbat har ökat kraftigt och i en tidigare undersökning (2013) visade PRO exempelvis att om en löntagare och en pensionär för åtta år sedan båda tjänade 14 000 kronor i månaden, så tjänar löntagaren i dag 17 600 kronor i månaden, medan pensionären står kvar på samma. Löntagaren har fått 36 procent mer i plånboken, pensionären har fått noll.

Men även klyftorna inom gruppen "pensionärer", definierad som medborgare över 65 års ålder, är stora och växande. De yngre pensionärerna har bättre ekonomi än de äldre. De som under yrkeslivet var höginkomsttagare har bättre pensioner än de som var låginkomsttagare. Stockholmare har generellt sätt bättre pensioner än norrlänningar och män har bättre pensioner än kvinnor.

PRO menar att pensionssystemet i grunden måste garantera en acceptabel levnadsnivå – så är det inte idag. Det saknas ett politiskt mod att våga ta tag i frågan om lägsta pensionerna. Pensionerna är en spegling av antalet arbetade timmar och även om vi går mot ett mer jämställt arbetsliv, kvinnors löner blir bättre, män och kvinnor delar i större utsträckning på föräldraansvaret, är det lång tid innan detta visar sig i pensionerna. Det går inte att skjuta frågan framför sig och vänta på ett jämställt arbetsliv. Det behövs lösningar nu för att kvinnor ska ha en anständig pension att leva på här och nu.

Curt Persson
Ordförande, PRO

INNEHÅLL

Förord	3
1. Kvinnors pensioner.....	6
2. Blir det bättre framöver?	8
Kvinnor med låga inkomster och deltidsarbete	8
Utlandsfödda kvinnor	9
3. Några av rapportens viktigaste slutsatser:	10
Vad ska man dra för slutsatser av denna verklighet?	10
Och vad kan man göra på kort sikt?	12
4. Tabell 1.....	13
5. Tabell 2.....	21
6. Ordlista	22

1. Kvinnors pensioner

I den här rapportens ska vi fokusera på kvinnors pensioner. Siffrorna i rapporten baseras på statistik från SCB (2012).

I riket får de dryga 1,8 miljoner pensionärerna i snitt en årlig pension på omkring 188 000 kronor. För män är den genomsnittliga pensionen cirka 225 000 kronor, motsvarande en pension per månad på cirka 18 750 kronor.

För kvinnor är den årliga pensionen i snitt 152 000 kronor, vilket ger en månadspension på ungefär 12 700 kronor.

Kvinnorna uppnår alltså i genomsnitt en pension som ligger omkring 6 000 kronor lägre än männens per månad.

Men detta är genomsnittet. Om vi delar upp de kvinnliga pensionärerna i olika grupper och ser på hur de ensamstående och de allra äldstas pensioner ser ut blir bilden än tydligare. Stora grupper av äldre kvinnor runt om i landet lever på mycket knappa resurser.

Skillnaderna mellan pensionärens villkor är mycket stora. Också mellan kvinnliga pensionärer. Så har t.ex. i snitt en kvinnlig pensionär i 65–69 årsåldern i Stockholm en pension på omkring 16 800 kronor per månad. En kvinnlig pensionär 90+ i Jämtland har 8 750 kronor per månad i pension.

Bilden förbättras något av bostadstilläggen. Men antalet fattiga kvinnliga pensionärer är många, och de bli fler.

Antalet personer som hamnar under EU:s fattigdomsgräns¹ på cirka 10 800 kronor per månad (2012) slog enligt SCB, rekord år 2012. Då var det cirka 205 000 pensionärer som inte nådde upp i en pension över 10 800 kronor per månad.

”Det här är en av de högsta siffror vi någonsin har uppmätt. Efter 2006 har det hänt någonting. Tidigare låg antalet på omkring 130 000 pensionärer. Men de senaste åren har de legat på över 200 000. Så trenden är definitivt att fler får det sämre”, säger Hans Heggemann som ansvarar för statistiken på SCB.

Antalet personer som får äldreförsörjningsstöd har också ökat från omkring 10 400 år 2006 till 17 000 år 2012. Av dessa är drygt 9 300 kvinnor. Äldreförsörjningsstödet påverkar inte den samlade bilden av de fattiga pensionärernas ekonomiska villkor mer än ytterst marginellt eftersom det är så lågt och ges till så få personer.

Vissa äldre har förvärvsinkomster och kapitalinkomster utöver pension och bostadstillägg. Dessa inkomster är inte medtagna i denna rapport. Dessutom är det naturligtvis så att de äldre kvinnor med mycket låga pensioner och som lever ihop med make eller annan sammanboende har bättre förutsättningar.

Men, bland de kvinnliga pensionärerna är omkring 60 procent ensamstående. Och i åldersgruppen 85+ lever över 80 procent i singelhushåll.

I grunden är det om dessa äldre och ensamstående kvinnor denna rapport handlar.

¹ De som har en disponibel inkomst som låg under 60 procent av medianvärdet i befolkningen anses fattiga. Det är det mått SCB använder som indikator på ekonomisk utsatthet. Den gränsen motsvarade för en ensamstående person cirka 10 800 kronor år 2012.

En fråga som oundvikligen måste ställas, mot bakgrund av att så många i Sverige får så låga pensioner, är om dagens pensionssystem kan anses "hållbart"?

Sveriges pensionssystem är bland de mest hållbara i hela världen. Bara Australiens bedöms vara mer hållbart visar en undersökning från kapitalförvaltningsföretaget Allianz Global Investor (2014). Det vill säga, systemet i sig är hållbart så till vida att det kan hantera demografiska och ekonomiska förändringar. Rapporten säger dock ingenting om huruvida pensionssystemen är hållbara sett utifrån pensionärernas perspektiv.

För alla de pensionärer i Sverige som lever under fattigdomsgränsen är dagens pensionssystem knappast "hållbart".

2. Blir det bättre framöver?

Den grupp som idag har de riktigt låga pensionerna är de äldre kvinnorna. I åldersgrupperna 65–79 år är det bara i tre län som kvinnliga pensionärer har så låg pension att de hamnar under 10 800 kr per månad i snitt.

Men hur ser framtiden ut? Pensionerna för kommande generationer spås sjunka generellt, och bedömningarna som görs visar att stora grupper kan komma att få oroande låga pensioner. Om några decennier när deltidsarbetande kvinnor och utlandsfödda med få yrkesverksamma år når pensionsålder riskerar vi att få stora grupper som i praktiken får så låga pensioner att de inte går att leva på. Låt oss helt kort titta på prognoserna för kvinnor i riskzonen för att bli fattigpensionärer:

Kvinnor med låga inkomster och deltidsarbete

Kvinnors låga pensionsnivåer är en direkt följd av lägre inkomster och mer deltidsarbete än män. Deltidsarbete är den viktigaste orsaken till att kvinnors inkomster, och därmed framtida pensioner, blir lägre än männens. Över tredjedel av kvinnorna jobbar idag deltid. Deltidsarbete under exempelvis barnåren kan kosta många tusen kronor per år i minskad tjänstepension. Hur mycket av de lägre pensionerna som förklaras av löneskillnader och hur mycket som är en effekt av deltidsarbete är svårt att beräkna och de båda hör också delvis ihop eftersom deltidsarbetande har en sämre löneutveckling.

Men det är ingen tvekan att deltidsarbetet spelar en stor roll. Över en tredjedel av kvinnorna jobbar deltid medan motsvarande statistik för männen är drygt 10 procent. Statistiken visar att effekten av kvinnornas lägre livsinkomster är störst inom tjänstepensionen; kvinnor har i snitt knappt hälften av männens tjänstepension, men cirka 80 procent av den allmänna pensionen (Källa: AMF).

Pensionsåldersutredningen har räknat ut att över hälften av de kvinnor som gick i pension 2012 och 2013 kommer att få så låg pension att de är berättigade till garantipension, det vill säga det grundskydd för de som haft liten eller ingen arbetsinkomst under livet.

Den gränsen går i år vid 10 076 kronor för gifta, och vid 11 368 kronor för ensamstående. En ensamstående person får 7 881 kronor i månaden i full garantipension 2014. Samma siffra för en gift person är 7 030 kronor.

Det finns således skäl för många kvinnor att vara oroliga. Vilket de också är. Pensionsmyndigheten gjorde en undersökning 2012 som visade att kvinnor är mer oroliga för sin framtida pension än män. Den visade också att oron inför den egna pensionen ökar med ålder. Högst andel som känner oro finns bland kvinnor 36–55 år (drygt var fjärde känner sig ganska eller mycket oroliga) och 56–65 år (30 procent känner sig ganska eller mycket oroliga).

Utlandsfödda kvinnor

I en statlig utredning slogs nyligen fast att "Invandrarnas pensioner, och då i synnerhet kvinnornas, är alltför låga för att skapa förutsättningar för en rimlig levnadsstandard".

Med 40 bosättningsår får invandrade kvinnor endast mellan 40-60 procent av svenskfödda mäns pensioner (SOU 2010:105, rapport av Lennart Flood och Andreea Mitrut, Handelshögskolan 2012).

Göteborgsposten refererade i november 2011 till denna SOU. Tidningen skrev bland annat att invandrare, och särskilt invandrare från låginkomstländer utanför OECD-området, ligger långt under snittet för pensionerna. 65-åriga män från denna grupp som gick i pension för fyra år sedan (2007) hade i genomsnitt en allmän pension som uppgick till 56 procent av snittet för svenskfödda män. Motsvarande siffra för invandrarkvinnorna var 28 procent. I en prognos för utvecklingen framåt för olika åldersgrupper visade det sig att när dagens 55-61-åriga invandrare går i pension väntas männen nå 59 procent och kvinnorna 53 procent i pension i förhållande till svenskfödda män. Under förutsättning att man har 40 bosättningsår i Sverige.

Men många utlandsfödda har kommit till Sverige i vuxen ålder och kommer inte upp i 40 arbetade år.

– Kommer man till Sverige vid 40 kommer man aldrig att få en hög pension. Tanken är att äldre-försörjningsstöd, garantipension och bostadstillägg ska lyfta den till en rimlig nivå, säger Monica Petersson, pensionsexpert på Pensionsmyndigheten,

I dag råder det stora skillnader när det gäller sysselsättning bland utrikes födda kvinnor och män. Tre år efter invandringen arbetar hälften av de utrikes födda männen, men bara var femte kvinna. Utanförskapet blir för kvinnorna ofta långvarigt.

Idag är omkring 11 procent (201 000) av de svenska pensionärerna utrikes födda.

Utrikes födda är överrepresenterade bland äldre med de lägsta inkomsterna. 15 procent av de utrikes födda tillhör gruppen med de lägsta inkomsterna, jämfört med 9 procent av de inrikes födda. Och kvinnorna är de som är allra fattigast.

3. Några av rapportens viktigaste slutsatser:

- I riket får män en genomsnittlig pension på cirka 225 000 kronor, motsvarande cirka 18 750 kronor per månad. För kvinnor är den årliga pensionen i snitt endast 152 000 kronor, eller 12 700 kronor per månad. Kvinnornas pensioner är således i snitt 6000 kr (32 procent) lägre per månad än männens.
- I inget län, förutom i Stockholm, kommer de äldsta kvinnliga pensionärerna över 90 år upp i en snitt pension som når EU:s fattigdomsgräns. Och det gäller även om man räknar in bostadstillägget. Och det gäller före skatt.
- I alla län utom sju ligger genomsnittspensionen för kvinnliga pensionärer som är 85 år och äldre under denna fattigdomsgräns.
- Totalt talar vi om över 140 000 kvinnliga pensionärer i landet som har en pension, inklusive bostadstillägg, som ligger under 10 800 kronor per månad före skatt.
- Bara i Skåne lever dryga 17 000 kvinnliga pensionärer under fattigdomsstrecket. I Jönköping är det över 11 400 och i Västra Götaland nära 21 000 kvinnor som har så låga pensioner.
- Skillnaderna mellan kvinnliga pensionärs villkor är mycket stora. I snitt har en kvinnlig pensionär i 65–69 årsåldern i Stockholm en pension på omkring 16 800 kronor per månad. En kvinnlig pensionär 90+ i Gävleborgs län har knappt 8 500 kronor per månad i pension, motsvarande omkring hälften av sin syster i huvudstaden.
- Invandrarkvinnor riskerar att i framtiden få mycket låga pensioner. Tre år efter invandringen arbetar bara var femte kvinna. Ett långvarigt utanförskap kommer att leda till fattigdom.

Vad ska man dra för slutsatser av denna verklighet?

Vad tänker våra politiker och andra som har inflytande i pensionsfrågorna och över den debatt som borde föras kring situationen för hundratusentals fattig äldre kvinnor i Sverige? Är detta acceptabelt – eller är det något som måste åtgärdas?

Vi ställde frågor om detta till 10 kvinnor med ansvar och inflytande. Sex av dessa har svarat.

Frågorna vi ställde löd:

1. Hur reagerar du på detta, när det gäller de kvinnliga pensionärernas livssituation?
2. Din syn på nuvarande pensionssystem. Kan vi i längden ha ett pensionssystem som inte klarar att leverera pensioner som det går att leva på till så stora grupper?
3. På kort sikt, har du några tankar om hur situationen för 140 000 pensionerade kvinnor som lever under EU:s fattigdomsgräns kan förbättras?

PRO har fått svar från Maria Arnholm, jämställdhetsminister, Eva Nordmark, ordförande TCO, Annelie Nordström, ordförande Kommunal, Birgitta Wistrand, tidigare ordförande Fredrika Bremer Förbundet, Carina Ohlsson, ordförande Socialdemokratiska Kvinnorförbundet och Barbro Westerholm, riksdagsledamot (fp).

"Naturligtvis blir jag väldigt bekymrad" skriver Maria Arnholm.

"Det är inte rimligt att kvinnor som arbetat hela livet inte kan leva på sin pension" skriver Eva Nordmark.

"De kvinnor som nu går i pension är födda i slutet av 1940-talet. De har varit yrkesverksamma i större delen av livet, och kombinerat familj och jobb. Nu när de går i pension får varannan kvinna helt eller delvis garantipension. Detta kan jämföras mot bara 12 procent av männen. Hur kunde det bli så här? Svaret är att pensionssystemet är en direkt spegling av arbetslivet" svarar Annelie Nordström.

Barbro Westerholm menar att *"det nuvarande pensionssystemet har stora fördelar genom sin finansiella stabilitet men behöver ändras så att svängningarna till följd av den s.k. bromsen minskas. Den fempartigrupp som har ansvaret för att komma med förslag på ändringar i dagens pensionssystem har enligt min mening en viktig uppgift att se hur det kan utvecklas så att pensionärer inte ska bli beroende av bidrag från socialtjänsten"*.

Carina Ohlsson, från Socialdemokratiska Kvinnoförbundet är mycket oroad över hur den relativa fattigdomen ökar bland kvinnliga pensionärer och svarar: *De stora investeringarna i kvinnors livsinkomst måste göras på lång sikt. En jämställd föräldraförsäkring, jämställda löner och arbetsvillkor är avgörande. En god arbetsmiljö är också grunden för att både kvinnor och män ska hålla sig friska och orka jobba.*

Om det nuvarande pensionssystemet kommenterar Maria Arnholm följande; *"Vi har ett pensionssystem som är uppbyggt på de arbetade timmar som man gör under sina yrkesverksamma år. I längden handlar det därför kanske inte om att fokusera på att ändra på systemet, utan om att skapa förutsättningar för kvinnor att orka och kunna jobba heltid, och se till så att fler har en ordentlig löneutveckling. På lång sikt är det ojämställdheten vi måste bekämpa. Naturligtvis krävs också en sund ekonomisk politik som skapar tillväxt. Det är grundbulten i allt"*.

Eva Nordmark menar att *"Garantinivån i den allmänna pensionen är låg, även för den som har bostadsbidrag. TCO ser gärna en översyn av garantinivåerna. För ett långsiktigt hållbart system behövs en samlad översyn och en bred politisk överenskommelse"*.

Birgitta Wistrand pekar på behovet av förändrad lagstiftning samt betydelsen av att *"kvinnor/män börjar se över sina pensioner redan när de går in i arbetslivet. Delad föräldraförsäkring och eventuellt delade pensioner borde införas"*.

Annelie Nordström igen;

"Arbetslivet måste förändras till ett jämställt arbetsliv. Men jag är rätt säker på att om inget görs åt pensionssystemet så kommer det att se likadant ut när våra döttrar går i pension. Det är dags för en anpassning av pensionssystemet så att det kan bidra till en trygg försörjning – också för kvinnor".

Carina Ohlsson menar att *"Vi måste se över hela pensionssystemet. Självklart ska alla kunna leva på sin pension, allt annat är ovärdigt. Vi kan inte ha ett system som gör framför allt kvinnor så fattiga att de inte klarar sig ekonomiskt."*

Och vad kan man göra på kort sikt?

Eva Nordmark meddelar att *"TCO ser gärna en översyn av garantinivåerna"*. Hon påpekar att det för ett *"långsiktigt hållbart system behövs en samlad översyn och en bred politisk överenskommelse"*. Såväl Barbro Westerholm som Maria Arnholm pekar på möjligheterna att sänka kostnader för äldre fattigpensionärer, t.ex. vad gäller hyran genom höjt bostadstillägg samt genom bättre högkostnadsskydd för hälso- och sjukvård samt läkemedel. Tandvårdsstödet kan förbättras liksom stöd till olika hjälpmedel som glasögon, hörapparater, rollatorer mm.

Carina Ohlsson menar att den ekonomiska tryggheten för äldre kvinnor måste stärkas *"Vi måste se över systemet så att alla pensionärer kan leva på sin pension. Beskattningen måste ses över – pensionen är uppskjuten inkomst och ska därför beskattas som lön. Den generella välfärdspolitiken måste stärkas. En utbyggd välfärd är avgörande för hälsa och trygghet, inte minst för särskilt utsatta grupper."*

Barbro Westerholm får avsluta med sin slutsats: *"Under den kommande mandatperioden måste de frågorna besvaras"*.

4. Tabell 1

Pensioner för kvinnor per län och månad (tkr), med och utan bostadstillägg 2012.
Markerade i grått de grupper som hamnar under EUs "fattigdomsgräns".

STOCKHOLMS LÄN				
Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	16 580	17 080	17 080	17 080
70–74	16 170	16 750	15 580	15 580
75–79	14 500	15 170	13 170	13 250
80–84	13 080	13 830	11 580	11 670
85–89	12 170	12 920	10 580	10 830
90–	11 420	12 170	9 830	10 000

UPPSALA LÄN				
Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	15 080	15 580	15 000	15 000
70–74	14 420	15 080	13 670	13 670
75–79	12 670	13 420	11 830	11 920
80–84	11 250	12 080	10 420	10 500
85–89	10 000	11 080	9 420	9 580
90–	9 420	10 750	9 080	9 420

SÖDERMANLANDSLÄN LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	14 330	14 830	14 500	14 420
70–74	13 580	14 330	12 830	12 920
75–79	12 170	13 000	11 330	11 420
80–84	10 920	11 830	10 170	10 250
85–89	9 670	10 830	9 420	9 500
90–	9 000	10 500	8 080	8 330

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	14 000	14 580	13 920	13 920
70–74	13 080	13 830	12 500	12 580
75–79	11 830	12 830	10 080	11 120
80–84	10 420	11 500	10 170	10 330
85–89	9 750	10 670	9 330	9 500
90–	8 750	10 250	8 670	9 080

JÖNKÖPINGS LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	14 000	14 580	13 580	13 670
70–74	12 670	13 500	12 170	12 250
75–79	11 420	12 420	10 670	10 750
80–84	10 170	11 250	9 750	9 830
85–89	9 170	10 420	8 920	9 170
90–	8 580	10 250	8 580	8 920

KRONBERGS LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	13 750	14 330	13 500	13 500
70–74	12 830	13 580	11 920	12 000
75–79	11 250	12 170	10 670	10 670
80–84	10 000	10 920	9 670	9 830
85–89	9 170	10 500	9 000	9 250
90–	8 500	10 170	8 580	8 830

KALMAR LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	13 670	14 170	13 500	13 580
70–74	12 750	13 500	11 920	11 920
75–79	11 420	12 250	10 920	11 000
80–84	10 330	11 330	9 920	10 000
85–89	9 000	10 330	9 170	9 330
90–	8 330	10 000	8 580	8 920

GOTLANDS LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	14 500	15 000	14 000	14 080
70–74	13 170	13 920	12 170	12 420
75–79	11 920	12 670	11 420	11 500
80–84	10 920	11 750	10 000	10 250
85–89	9 670	10 920	10 170	10 420
90–	9 000	10 580	9 250	9 670

BLEKINGE LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	13 670	14 170	13 580	13 670
70–74	12 670	13 500	12 170	12 170
75–79	11 830	12 670	10 920	11 000
80–84	10 580	11 580	9 750	9 920
85–89	9 250	10 500	9 330	9 580
90–	8 420	10 170	8 580	8 920

SKÅNE LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	14 420	15 000	14 000	14 080
70–74	13 580	14 500	12 670	12 750
75–79	12 250	13 120	11 250	11 330
80–84	11 000	12 000	10 080	10 250
85–89	9 830	11 080	9 330	9 580
90–	9 080	10 670	8 670	8 920

HALLANDS LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	14 670	15 170	13 920	14 000
70–74	13 500	14 250	12 500	12 500
75–79	12 080	12 920	10 920	11 000
80–84	10 500	11 500	9 750	9 830
85–89	9 250	10 500	8 920	9 170
90–	8 750	10 250	8 250	8 500

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	14 420	15 000	14 170	14 170
70–74	13 500	14 330	12 670	12 750
75–79	12 170	13 080	11 250	11 330
80–84	10 750	11 750	10 080	10 250
85–89	9 670	10 920	9 170	9 420
90–	9 000	10 580	8 420	8 750

VÄRMLANDS LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	13 920	14 420	13 580	13 670
70–74	13 000	13 670	12 250	12 330
75–79	11 750	12 500	11 000	11 000
80–84	10 330	11 250	10 170	10 330
85–89	9 330	10 500	9 080	9 250
90–	8 580	10 000	8 500	8 750

ÖREBRO LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	14 250	14 750	14 170	14 170
70–74	13 330	14 080	12 670	12 670
75–79	12 080	12 920	11 330	11 330
80–84	10 750	11 670	10 330	10 420
85–89	9 670	10 830	9 080	9 250
90–	8 580	10 250	8 500	8 920

VÄSTMANLANDS LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	14 330	14 830	14 250	14 330
70–74	13 420	14 170	12 920	13 000
75–79	12 080	12 920	11 500	11 500
80–84	10 830	11 670	10 250	10 330
85–89	9 670	10 750	9 500	9 670
90–	9 080	10 420	8 170	8 330

DALARNAS LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	13 920	14 330	13 670	13 750
70–74	13 000	13 670	12 170	12 250
75–79	11 750	12 420	11 000	11 080
80–84	10 330	11 170	10 000	10 080
85–89	9 250	10 170	9 080	9 250
90–	8 500	9 830	8 670	8 830

GÄVLEBORGS LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	14 080	14 580	13 920	13 920
70–74	13 120	13 920	12 330	12 420
75–79	11 920	12 750	11 250	11 250
80–84	10 500	11 420	10 000	10 080
85–89	9 420	10 500	9 330	9 580
90–	8 420	9 920	8 500	8 670

VÄSTERNORRLANDS LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	14 580	15 000	14 580	14 580
70–74	13 330	14 000	12 920	12 920
75–79	12 080	12 830	11 420	11 420
80–84	10 750	11 580	10 670	10 750
85–89	9 500	10 500	9 500	9 670
90–	8 500	10 000	8 920	9 080

JÄMTLANDS LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	14 420	14 830	14 080	14 170
70–74	13 170	13 830	12 500	12 580
75–79	12 250	12 830	11 250	11 330
80–84	10 670	11 500	10 330	10 500
85–89	9 500	10 500	9 500	9 670
90–	8 750	10 250	8 750	9 000

VÄSTERBOTTENS LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	14 670	15 170	14 330	14 330
70–74	13 670	14 250	13 000	13 000
75–79	12 250	12 830	11 580	11 670
80–84	10 830	11 580	10 420	10 500
85–89	9 420	10 420	9 330	9 500
90–	8 420	10 000	9 250	9 420

NORRBOTTENS LÄN

Ålder	ENSAMBOENDE		SAMMANBOENDE	
	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad	Pension/månad	Pension + bostadstillägg/månad
65–69	14 420	14 920	14 250	14 330
70–74	13 330	13 920	12 920	13 000
75–79	12 250	12 920	11 750	11 750
80–84	10 920	11 670	10 670	10 830
85–89	9 500	10 500	9 500	9 670
90–	8 920	10 330	9 000	9 250

5. Tabell 2

Antal kvinnliga pensionärer som år 2012 hade en pension, inklusive bostadstillägg, på under 10 800 kronor/månad. Dvs under EUs fattigdomsgräns:

LÄN	Antal kvinnliga pensionärer under fattigdomsgränsen
Stockholm	817
Uppsala	3 807
Södermanland	3 801
Östergötland	10 137
Jönköping	11 494
Kronoberg	6 413
Kalmar	6 195
Gotland	844
Blekinge	3 890
Skåne	17 164
Halland	7 153
Västra Götaland	20 785
Värmland	7 096
Örebro	4 033
Västmanland	6 163
Dalarna	7 204
Gävleborg	6 794
Västernorrland	6 010
Jämtland	3 270
Västerbotten	5 629
Norrbottn	4 047
Riket	142 746

Totalt lever omkring 205 000 pensionärer under fattigdomsgränsen. Detta innebär att kvinnorna utgör 70 procent av dessa.

6. Ordlista

ALLMÄN PENSION

Pension enligt lag. Den allmänna pensionen regleras i socialförsäkringsbalken och består huvudsakligen av inkomstpension, tilläggspension, premiepension och garantipension

BOSTADSTILLÄGG

Pensionärer med låga inkomster kan få bostadstillägg. Bostadstilläggets storlek är beroende av hur stora bostadskostnader man har och hur stor inkomst man har.

GARANTIPENSION

Garantipension utbetalas till den som saknar inkomstgrundad pension eller vars inkomstgrundande pension understiger visst belopp. För en person som är född 1937 eller tidigare utgör pensionen 8 071 kronor per månad för den som är ogift och 7 191 kronor för den som är gift. För den som är född 1938 eller senare är motsvarande belopp 7 881 respektive 7 030 kronor per månad.

PREMIEPENSION

Premiepensionen är den del av den allmänna pensionen som placeras i fonder efter individens eget val.

ÄLDREFÖRSÖRJNINGSSTÖD

Äldreförsörjningsstöd garanterar att den som har låg pension eller inte har någon pension alls ändå får en skälig levnadsnivå. Som skälig levnadsnivå räknas 5 353 kronor per månad för den som är ogift och 4 407 kronor för den som är gift.

PRO

© Juni 2014, PRO, Pensionärernas Riksorganisation

Text: Lars Jederlund, Vetsam

Produktion: IK Stockholm, Tryck: Printgraf

Artikelnummer: PRO699, Foto: Johnér

www.pro.se